

Nr 14.

Ankom till Riksdagens kansli den 25 februari 1910, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändrad lydelse af § 26 mom. 1 i lagen angående tillsättning af prästerliga tjänster.

Lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft två särskilda inom Första kammaren väckta, till utskottet hänvisade motioner, nr 33 och 34, båda afseende ändring af § 26 mom. 1 i lagen angående tillsättning af prästerliga tjänster.

Motionen nr 33 af herr *P. Sörensson* är af följande lydelse:

Herr Sörenssons motion.

»Senast församlade kyrkomöte hade, bland annat, att behandla ett af 1909 års Riksdag antaget förslag till lag angående tillsättning af prästerliga tjänster. Kyrkomötet förklarade sig emellertid icke kunna oförändradt godkänna förslaget, utan beslöt för sin del antaga detsamma med vissa förändringar. Då sålunda samstämmighet i denna fråga emellan Riksdag och Kyrkomötet icke uppnåtts, är förslaget att anse såsom förfallet, och ovisst torde vara, när ett nytt förslag i ämnet kan vara att förvänta.

Lagen angående tillsättning af prästerliga tjänster den 26 oktober 1883 är sålunda fortfarande gällande. Dess bestämmelser i § 26 mom. 1 rörande rösträtt vid prästval synas dock ej stå i god öfverensstämmelse med de bestämmelser angående rösträtt i kommunala angelägenheter, som numera efter den kommunala rösträttsreformens genomförande gälla, äfven om paragrafens stadgande därom, att »vid valet skall i afseende på röstberäkning samt rösträtts öfverlåtande på annan person gälla hvad för kyrkostämman är stadgad» numera kan anses åsyfta icke de bestämmelser

härutinnan, som gällde, då prästvalslagen den 26 oktober 1883 utfärdades, utan nu gällande bestämmelser härutinnan. Särskildt iögonenfallande är den olikhet, som enligt prästvalslagens § 26 mom. 1 fortfarande består mellan den jordbrukande befolkningen och öfriga röstberättigade samhällsmedlemmar. För *andra* beskattningsföremål än jordbruksfastighet är nämligen rösträtten begränsad till en femtedel af det röstetal, hvilket eljest bort tillkomma den röstägande enligt den för omröstning å kyrkostämma gällande röstgrund; för jordbruksfastighet åter gäller rösträtten i detta afseende i hela den utsträckning kommunalförordningarna medgifva.

I ett annat afseende är rösträtten jämväl på olika sätt begränsad, i det att det s. k. relativa röstmaximum vid prästval är bestämdt för jordbruksfastighet till en femtedel, men för andra beskattningsföremål till en femtiondedel af församlingens hela röstetal å kyrkostämma. Dessa senare begränsningar torde dock numera hafva föga betydelse. Skall t. ex. begränsningen till en femtedel af församlingens hela röstetal hafva någon verkan, måste förutsättas, då högsta röstetalet för en röstägande uppgår till 40 röster, att församlingens hela röstetal icke skulle vara större än 200 röster.

Då sålunda ofvan angifna, vid prästval förekommande begränsningar ej stå i öfverensstämmelse med nu gällande kommunala rösträttsbestämmelser och delvis synas mindre nödiga, hemställas,

att Riksdagen ville för sin del antaga följande lydelse af § 26 mom. 1 i Lag angående tillsättning af prästerliga tjänster den 26 oktober 1883:

§ 26.

1. Rösträtt vid prästval tillkommer enhvar, som i församling, där sådant val skall anställas, äger rättighet att i kyrkostämmas öfverläggningar och beslut delta; och gälla vid valet i afseende på röstberäkning samt rösträtts utöfning och öfverlåtande på annan person hvad för kyrkostämma är stadgadt.»

I motionen nr 34 af herr *K. J. Ekman* anföres följande:

Herr Ekman's
motion.

»Sedan det af 1909 års Riksdag antagna förslag till lag angående tillsättning af prästerliga tjänster till följd af Kyrkomötets skiljaktiga beslut förfallit, torde man hafva att räkna med, att nu gällande lag angående tillsättning af prästerliga tjänster den 26 oktober 1883 måhända för en afsevärd tid framåt fortfarande förblir i gällande kraft.

På en punkt synes mig emellertid en ändring i 1883 års lag till öfverensstämmelse med hvad Riksdagen vid behandlingen af 1909 års lag-

förslag för sin del beslöt kunna genomföras utan rubbning af öfriga bestämmelser. Jag syftar härmed på rätten att rösta genom ombud.

I Kungl. Maj:ts proposition till 1909 års Riksdag föreslogs i detta afseende, att rösträtt vid prästval ej skulle få utöfvas af annan än den, som personligen infunne sig vid valtillfället. Förslaget härutinnan godkändes af Riksdagen i hvad det afsåg stad. I fråga om förhållandena på landsbygden yttrade Riksdagen i den i ämnet aflåtna underdåniga skrifvelsen den 22 maj 1909, att med hänsyn till de ofta betydande afstånden å landsbygden och till svårigheten för en del röstägande därstädes att så ordna sina privata angelägenheter, att de kunde personligen inställa sig vid prästval, syntes det Riksdagen af billighet påkalladt, att medlem af landsförsamling finge vid dylikt val öfverlåta sin rösträtt å fullmäktig i enlighet med hvad för kyrkostämma vore stadgadt beträffande rösträtts öfverlåtande på annan person.

I anslutning till hvad Riksdagen sålunda år 1909 för sin del gillat får jag härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville för sin del besluta, att § 26 mom. 1 i Lag angående tillsättning af prästerliga tjänster den 26 oktober 1883 sålunda ändras, att bestämmelserna i fråga om rösträtts utöfning och öfverlåtande på annan person må erhålla följande affattning:

Rösträtt må i stadsförsamling ej utöfvas af annan än den, som personligen infinner sig vid valtillfället. I landsförsamling äge röstberättigad utöfva sin rösträtt genom annan röstberättigad, och gälle därvid om röstrettens öfverlåtande hvad för kyrkostämma är i sådant afseende stadgadt.»

Såsom motionärerna erinrat, antog Riksdagen förlidet år, med anledning af en Kungl. Maj:ts proposition i ämnet, förslag till ny lag angående tillsättning af prästerliga tjänster, hvilket förslag emellertid icke vann kyrkomötets godkännande. Detta förslag, som innefattade ändring i gällande lag äfven i de afseenden, som nu af motionärerna uppmärksamrats, innebar en vidtgående omläggning af grunderna för ifrågavarande tjänsters tillsättning.

Då de nu föreliggande, af motionärerna framställda förslagen rikta sig mot missförhållanden i den nuvarande lagstiftningen, hvilkas omedelbara undanröjande synes utskottet jämförelsevis mindre trängande, och då enligt utskottets uppfattning ett bifall för närvarande till samma förslag skulle kunna fördröja eller undanskjuta genomförandet af en af

Utskottets
yttrande.

Riksdagen välbehöflig funnen, omfattande reform i omförmälda ämne i dess helhet, får utskottet hemställa,

att förevarande motioner icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 24 februari 1910.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.

Reservation:

Herrar *Trygger, Rudebeck, Ridderbjelke, Gustaf Andersson, Lorentz Pettersson* och *Markgren* hafva anfört följande:

»Med stöd af hvad motionärerna framhållit, hemställa vi, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att § 26 mom. 1 i lagen angående tillsättning af prästerliga tjänster den 26 oktober 1883 måtte erhålla följande ändrade lydelse:

§ 26.

1. Rösträtt vid prästval tillkommer enhvar, som i församling, där sådant val skall anställas, äger rättighet att i kyrkostämmas öfverläggningar och beslut deltaga; och gälla vid valet i afseende på röstberäkning samt rösträtts utöfning och öfverlåtande på annan person, hvad för kyrkostämma är stadgadt; dock att i stadsförsamling rösträtt ej må utöfvas af annan än den, som personligen infinner sig vid valtillfället.»

Herrar *Håkansson, Widén* och *Ersson* hafva begärt få här antecknad, att de icke deltagit i behandlingen af detta ärende inom utskottet.